

Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel
عدالة المركز القانوني لحقوق الأقليات العربية في إسرائيل
עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

19 באוקטובר, 2006

לכבוד	לכבוד
מר יעקב רימר	פרופ' אסתי שהמי
ראש מחלקת בטחון	דיקאן האוניברסיטה העברית
הר הצופים	הר הצופים
<u>ירושלים</u>	<u>ירושלים</u>
<u>באמצעות פקס: 02-5881636</u>	<u>באמצעות פקס: 02-5812738</u>

שלום רב,

דחוף ביותר!

הנדון: התניית כניסתם של הערבים לאוניברסיטה העברית בהצגת תעודת

יושר

בשם מרשי, המרכז לאינפורמציה אלטרנטיבית, הריני לפנות אליכם בנושא שבנדון כדלקמן:

1. מרשי, המרכז לאינפורמציה אלטרנטיבית הוא ארגון פלסטיני – ישראלי העוסק בהפצת מידע, בסנגור פוליטי, באקטיביזם ובניתוח ביקורתי של החברה הישראלית והחברה הפלסטינית ושל הסכסוך הישראלי-פלסטיני.
2. במהלך החודש שחלף פנה מרשי אל אגודת הסטודנטים באוניברסיטה העברית על מנת לאפשר לו להציב דוכן ובו יפעל לקידום מכירת פרסומיו. אגודת הסטודנטים הפנתה את מרשי לחברת "אינטלקט" המטפלת בענייני המכירות והדוכנים באוניברסיטה. חברת "אינטלקט" אישרה באופן עקרוני את בקשתו של מרשי וביקשה ממנו להעביר את רשימת האנשים שיעמדו בדוכן. מרשי העביר לידי חברת אינטלקט את רשימת המשתתפים שרובם הנם אזרחי ותושבי המדינה, למעט אזרח בריטי.
3. ביום זה, קיבלה גברת נועה אטלס, ממשרדו של מרשי, הודעה אלקטרונית (אי-מיל) מחברת אינטלקט לפיה "כל משתתף שמתוכנן להגיע לאוניברסיטה העברית והוא בן מיעוטים, חייב להביא איתו תעודת יושר". גברת אטלס מחתה בפני חברת אינטלקט על האמור בהודעה האלקטרונית שקיבלה וביקשה לברר את פשר הדבר. בשיחה טלפונית

בינה לבין נציגה מהחברה נמסר לה, כי מדובר בהנחיות מטעם האוניברסיטה העברית וכי אין לחברת "אינטלקט" כל יד בדבר.

4. בבירור טלפוני שעשתה גברת אטלס עם יחידת הביטחון של האוניברסיטה נמצא, כי אכן יש בנמצא הנחיות שכאלה וכי כניסתו של ערבי לאוניברסיטה, **להבדיל מכל אדם אחר**, מותנית בהצגת תעודת יושר. בקשתה של גברת אטלס לקבל לידיה את ההנחיות הני"ל בכתב טרם נענתה.

5. מהאמור לעיל עולה רושם רציני, כי אכן יש בנמצא הנחיות שכאלו. היה וכך, הרי נהיר לכל כי מדובר בהנחיות גזעניות, שרירותיות, מפלות ובלתי חוקית בעליל. מדובר בהנחיות הנוגעות בשיקולים זרים שדינם בטלות לאלתר.

6. הנחיה המתנה כניסתו לאוניברסיטה של ערבי, בהצגת תעודת יושר בעוד שלאחרים מותרת הכניסה ללא מפריע הנה **הנחיה הנשענת על מאפיינים קבוצתיים מפלים ולא חוקתיים, דהיינו פרופיל קבוצתי לבעלי הלאום הערבי, כבני קבוצה חשודה**. הנחיה זו סומכת עצמה על חזקה חלוטה גזענית ומפלה לפיה כל ערבי, כהוא זה, הנו עבריין בפוטנציה כל עוד לא הוכיח אחרת. הגבלת כניסתם של הערבים לאוניברסיטה נעשית אפוא תוך התייחסות שרירותית אליהם כאל הקבוצה "החשודה" דבר שמהווה פגיעה בוטה בזכויותיהם של הערבים, כבני לאום אחד וכאזרחים, לשוויון ולכבוד בניגוד לאיסור הקבוע בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

7. הלכה פסוקה היא כי אפליה על בסיס השתייכות קבוצתית הנה אפליה פסולה המגיעה כדי פגיעה בכבודו של האדם. בעניין זה קבע בית המשפט העליון כי הפליה מחמת גזע ולאום היא מן הקשות שבהפליות. ביסודה של אפליה זו עומד ייחוס מעמד נחות למופלה, מעמד שהוא פועל יוצא ממהותו "הנחותה".

ראו למשל:

- בג"צ 7053/03 עדאלה ואח' נ' שר הפנים ואח' (טרם פורסם);
- בג"צ 11163/03 ועדת המעקב העליונה לענייני הערבים בישראל ואח' נ' ראש הממשלה (טרם פורסם);
- בג"צ 4541/94 אליס מילר נ' שר הביטחון, מט (4) 94, 13;
- בג"צ 6845/00 איתנה ניב ואח' נ' בית הדין הארצי לעבודה, תק-על 2002 (3) 1867, 1874-1875.

8. לא למותר לציין, כי החזקה שההנחיה יוצרת בדבר היותם של הערבים "עבריינים בפוטנציה", טומנת בחובה פוטנציאל כמעט ודאי לעורר שנאה התרסה ומדנים כלפי האזרחים הערבים ואף לעודד המשך האלימות נגדם, רק בשל מוצאם הלאומי. הפגיעה השרירותית והכה חמורה בזכויותיהם של הערבים בשל מוצאם הלאומי בלבד, מהווה ענישה קולקטיבית חמורה האסורה על פי כל עקרונות המשפט הן הישראלי והן הבינלאומי.

9. לא אחת הכירה הפסיקה העליונה במעמד האוניברסיטה כגוף ציבורי הכפוף לעקרונות המשפט הציבורי כשבבסיס עקרונות אלה עומדת חובת השוויון, ההגיונות ותום הלב. המדובר בגוף חינוכי אקדמי שתפקידו בעיקר אספקת שירותים אקדמיים חינוכיים בין אם לצורכי לימוד ובין אם לצורך העשרה, ובראש ובראשונה מופקד הוא על השחלת ערכי הכבוד והדמוקרטיה בקרב כלל עובדיו וחבריו.

10. הפעילות הציבורית הנעשית באוניברסיטה; השירות לציבור שהיא נותנת; הציבור הרחב שבא בשעריה, התמיכה הכספית שמקבלת והסמכויות המיוחדות המוענקות לה על-פי דין הנם מחייבים הגדרתה כגוף "דו-מהותי" הכפוף לעקרונות המשפט המנהלי. רק לאחרונה פסל בית המשפט המחוזי בחיפה את אופן חלוקת המעונות באוניברסיטת חיפה וזאת רק בשל ההפליה העמוקה כלפי הסטודנטים הערבים שעמדה ביסוד חלוקת המעונות לאוניברסיטאות.

ראו: ה"פ 217/05 חנין נעאמנה ואח' נ' אוניברסיטת חיפה (טרם פורסם) (פס"ד מיום 17/08/06)

בעניין תחולת המשפט הציבורי על גופים פרטיים בכלל והאוניברסיטה בפרט ראו:

- ע"מ 7151/04 הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל נ' ליאור דץ, דינים עליון, כרך עא, 726;

- ע"א 3414/93 שמחה און נ' מפעל בורסת היהלומים (1965) בע"מ, פ"ד מט (3) 196;

11. בהיותה של האוניברסיטה גוף המעניק שירות לכלל הציבור הרי הפלייתם של הערבים בכניסתם אליה מהווה הפרה בוטה סעיף 3 (א) לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000, שלשונו כדלקמן:

3" איסור הפליה

(א) מי שעיסוקו בהספקת מוצר או שירות ציבורי או בהפעלת מקום ציבורי, לא יפלה בהספקת המוצר או השירות הציבורי, במתן הכניסה למקום הציבורי או במתן שירות במקום הציבורי, מחמת גזע, דת או קבוצה דתית, לאום, ארץ מוצא, מין, נטייה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, מעמד אישי, הורות או מוגבלות.

12. ועוד; אין בנמצא אף הוראת חוק המסמיכה את האוניברסיטה להתנות כניסתו של אדם בהצגת תעודת יושר לא כל שכן כאשר הדבר נעשה על רקע מפלה. פרטים אודות עברו הפלילי של אדם או הסתבכותו בפלילים אינם מעניינו של כל גוף במדינה. חוק המרשם הפלילי ותקנות השבים התשמ"א – 1981 מגדיר באופן ברור אילו גופים זכאים לעניין במרשמו הפלילי של אדם. מעיון בחוק עולה בפירושו, כי אין האוניברסיטה נמנית על הגופים הזכאים לקבל מידע אודות התנהגותו של מאו שהוא. אי לכך מדובר בהנחיות שניתנו בחוסר סמכות ודי בכך על מנת לבטלן.

על יסוד כל האמור לעיל ובטרם יאלץ מרשי לבטל את השתתפותו באוניברסיטה, אבקשכם :

- להתיר לכל רשימת המשתתפים מטעם מרשי להיכנס לאוניברסיטה באופן שווה ללא הבדל, דת גזע או מין ;
- להעביר לידינו לאלתר את נוסח ההנחיות המתנות כניסתם של העברים לרחבי האוניברסיטה בהצגת תעודת יושר ;
- לבטל לאלתר את כל ההנחיות המתנות כניסתם של הערבים לאוניברסיטה בהצגת תעודת יושר מטעמם ;

בשל דחיפות העניין ואי חוקיות ההנחיות הזועק לשמיים אבקש את תשובתכם לאלתר.

באם מכתבנו זה לא יענה תוך 48 שעות מרשי יאלץ לבטל את השתתפותו באוניברסיטה ולמצות את כל זכויותיו המשפטיות על-פי דין.

בכבוד רב,

עביר בכר, עורכת דין